

سنتز و شناسایی ترکیب (۳) - (۲) - برومو-۵- نیتروفنیل) - ۵- هیدروکسی متیل) آیساکسازول به عنوان یک ترکیب جدید

مریم رفعتی

دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهر، اهر، ایران
Maryam.rafaty@yahoo.com

لادن اجاللی

دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز، تبریز، ایران

مجتبی قاسم بگلو

دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهر، اهر، ایران

چکیده

هتروسیکل‌ها نقش حیاتی در زمینه‌های دارویی، کشاورزی و سنتزی ایفا می‌کنند [۱]. به ویژه این ترکیبات به دلیل تنوع گسترده فعالیت‌های فیزیولوژیکی مربوط به این گروه از مواد از اهمیت خاصی برخوردارند [۲]. اهمیت عمده هتروسیکل‌ها در شیمی فراورده‌های طبیعی و دارویی به طور ثابتی کاوش‌ها را به روش‌های جدیدی برای ساختن واحدهای هتروسیکلی، آیساکسازول‌ها و پیرازول‌ها سوق می‌دهد [۳]. مشتقات آیساکسازول موارد جالبی برای سنتز در بررسی انواع مختلف فعالیت‌های زیستی هستند و فعالیت‌های زیستی گسترده‌ای را نشان می‌دهند و بسیاری از آن‌ها کاربردهای فراوانی در درمان دارند. خواص ضد التهابی آیساکسازول‌ها در میان ترکیبات مشابه آن‌ها در گروه ترکیبات هتروسیکلیک بسیار ویژه می‌باشد [۲]. آیساکسازول‌ها همچنین خواص دارویی جالب توجهی داشته و کاربردهای فراوانی در صنعت دارند [۳]. این کار تحقیقی، سنتز ترکیب جدیدی از خانواده آیساکسازول‌ها را توصیف می‌کند. در ابتدا ۲- بروبنزآلدئید با استفاده از باز هیدروکسیل آمین هیدروکلراید در حلال پیریدین به ۲- بروبنزآلدوکسیم (۱) تبدیل شد. نیتریل اکسید حاصل شده در محل از واکنش بین (۱) و هیپوکلریت سدیم در حضور پروپارژیل الکل طی واکنش حلقه‌زایی (۳) - (۲) - بروموفنیل) - ۵- هیدروکسی متیل) آیساکسازول (۲) را حاصل کرد. مشتق نیترو آیساکسازول (۳) - (۲) - برومو-۵- نیتروفنیل) - ۵- هیدروکسی متیل آیساکسازول (۳) از نیتراسیون (۲) با مخلوطی از محلول‌های اسید نیتریک و اسید سولفوریک در بازدهی بالا به دست آمد. ساختار ترکیبات سنتز شده توسط تکنیک‌های طیف سنجی FT-IR و NMR شناسایی و تایید شدند.

کلید واژه‌ها: آیساکسازول‌ها، فعالیت‌های دارویی، فعالیت‌های زیستی، واکنش حلقه‌زایی، واکنش نیتراسیون، ۲- بروموبنزآلدوکسیم، هتروسیکل.

مقدمه

پروپارژیل الکل و دی کلرومتان وارد شد. سپس توسط قیف افزایشده هیپوکلریت سدیم ۵/۵٪ به صورت قطره قطره به آن اضافه گردید. اکسیم حاصل در اثر واکنش با هیپوکلریت سدیم در حین عمل به نیتریل اکسید مربوطه تبدیل شده و در حضور پروپارژیل الکل طی واکنش حلقه زایی، ترکیب (۳-۲) - برموفیل) -۵- هیدروکسی متیل) آیساکسازول حاصل شد. (ترکیب ۲)

داده‌های طیفی به قرار زیر می‌باشد:

FT-IR (KBr): 1441, 1602, 2869, 2921, 3056, 3140, 3388 (cm⁻¹).

FT-IR (KBr): 1441, 1602, 2869, 2921, 3056, 3140, 3388 (cm⁻¹).

¹³CNMR (CDCl₃) δ: 56.25, 103.3, 127.5-132.9

(ppm).

نهایتاً (۳-۲) - برومو -۵- نیتروفیل) -۵- هیدروکسی متیل) آیساکسازول (ترکیب ۳) از طریق نیتراسیون (۳-۲) - برموفیل) -۵- هیدروکسی متیل) آیساکسازول (ترکیب ۲) توسط مخلوط اسید سولفوریک و اسیدنیتریک به دست آمد.

داده‌های طیفی مربوط به شرح زیر می‌باشد:

FT-IR (KBr): 1346, 1402, 1446, 1531.37, 1604, 1650, 2869, 2923, 3141, 3082, 3380 (cm⁻¹)

¹HNMR (CDCl₃, MHz) δ :

3.48(s, 1H, -OH), 4.71(s, 2H, CH₂), 6.64(s, 1H, isoxazole), 7.25-7.68(m, 3H, Ar-H)(ppm).

¹³CNMR (CDCl₃) δ: 56.58, 102.24, 121.02, 124.44,

126.57, 129.98, 130.10, 132.47, 159.61,

170.21 (ppm).

آیساکسازول یک آزول با یک اتم نیتروژن در مجاورت اکسیژن می‌باشد [۴]. آیساکسازول‌های استخلاف شده به ویژه آیساکسازول‌های دو استخلافی و سه استخلافی فعالیت‌های زیست شناختی و دارویی قابل توجهی نظیر فعالیت‌های آنتی اکسیدانی، ضد میکروبی، ایمنی، ضد سرطانی، ضد دردی و ضدپلاکتی نشان می‌دهند [۴]. روش‌های متعددی برای سنتز حلقه آیساکسازول وجود دارد یکی از این روش‌ها واکنش حلقه‌زایی [۲+۳] می‌باشد که در این روش حلقه آیساکسازول با استفاده از یک آلکیل به نام پروپارژیل الکل و یک نیتریل اکسید که خود از اکسیداسیون اکسیم تولید می‌شود سنتز می‌شود. در این کار پژوهشی، طی یک سری واکنش‌ها مشتقی از آیساکسازول با نام (۳-۲) - برموفیل) -۵- هیدروکسی متیل آیساکسازول حاصل می‌شود که تحت فرایند نیتراسیون منجر به مشتق دیگری از آیساکسازول به نام (۳-۲) - برومو -۵- نیتروفیل) -۵- هیدروکسی متیل) آیساکسازول می‌شود که یک ترکیب جدید می‌باشد.

روش‌های آزمایشگاهی

در این کار پژوهشی سه ترکیب سنتز شد. در ابتدا در یک بالن دو دهانه ۲۵۰ میلی‌لیتری مجهز به ستون بازروانی (رفلاکس) و همزن مغناطیسی) از واکنش ۲- برموبنزآلدئید و هیدروکسیل آمین هیدروکلراید در حلال پیریدین طی فرایند رفلاکسیون و واکنش آبگیری، ترکیب ۲- برموبنزآلدوکسیم (ترکیب ۱) تهیه شد.

اطلاعات طیفی به قرار زیر می‌باشد:

FT-IR (KBr): 1706, 3016, 3288 (cm⁻¹).

¹HNMR (CDCl₃, MHz) δ: 7.5-

7.8(m, 4H, Ar,), 8.552(s, 1H, CH), 8.73(s, 1H, OH) (ppm).

سپس در یک بالن دو دهانه ۲۵۰ میلی‌لیتری مجهز به قیف افزایشده و همزن مغناطیسی از ترکیب ۲- برموبنزآلدوکسیم (ترکیب ۱) و

اطلاعات عمومی در مورد دستگاه‌های به کار گرفته شده در قسمت تجربی

طیف‌های ^{13}C NMR در دانشگاه تبریز با استفاده از دستگاه زیر تهیه شدند.

FT-NMR Bruker 400 MHz

طیف‌های FT-IR در دانشگاه تهران با استفاده از دستگاه زیر تهیه شدند.

FT-IR Spectrometer Nicolet.Magna-IR-550.

طیف‌های FT-IR در دانشگاه تبریز با استفاده از دستگاه زیر تهیه شدند.

FT-IR Spectrometer Shimadzu.Model IR-8400s.

نقطه ذوب در لوله‌های موین سرباز با استفاده از دستگاه اندازه‌گیری نقطه ذوب Electrothermal 9200 تعیین شده است.

طیف‌های ^1H NMR در دانشگاه تهران با استفاده از دستگاه زیر تهیه شدند.

FT-NMR Bruker 500 MHz, Ultra shield

طیف‌های ^1H NMR در دانشگاه تبریز با استفاده از دستگاه زیر تهیه شدند.

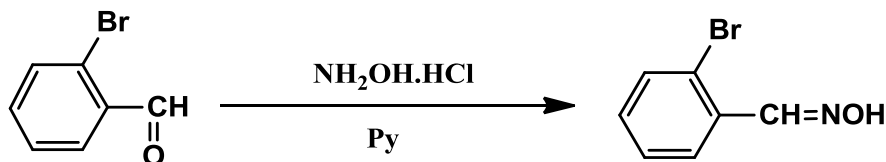
FT-NMR Bruker 80 MHz

طیف‌های ^{13}C NMR در دانشگاه تهران با استفاده از دستگاه زیر تهیه شدند.

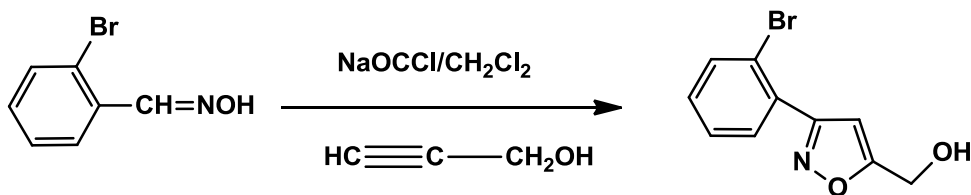
FT-NMR Bruker 125 MHz, Ultra shield

واکنش‌های انجام یافته به طور کلی

۱)

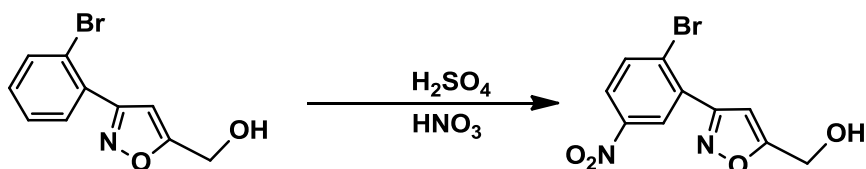

۲)

ترکیب حاصل را نیترو دار کرده و مشتق مورد نظر آیساکسازول سنتز می‌شود.

۳)

بحث و نتیجه گیری

هیدروکسی متیل) آیساکسازول، سعی بر نیترودار کردن این ترکیب شده است.

۲. با به کار بردن بنز آلدهید و هیدروکسیل آمین هیدروکلراید در حلال پیریدین ترکیب جدیدی از خانواده اکسیم‌ها سنتز شد.
 ۳. با به کار بردن هیپوکلریت سدیم، طی واکنش حلقه زایی [۳+۲] در حضور پروپارژیل الکل ترکیب ۲-برموبنز آلدوکسیم به (۳-۲-برموفنیل)-۵-هیدروکسی متیل) آیساکسازول متانول تبدیل شد.

۴. با به کار بردن مخلوط اسید سولفوریک و اسید نیتریک گروه نیترو به حلقه آیساکسازول اضافه شد.

بعد از سنتز هر یک از ترکیبات و خالص سازی آن‌ها با انجام TLC و تعیین نقطه ذوب، از خالص بودن ترکیب سنتز شده اطمینان یافته و طیف‌های IR و NMR آن‌ها گرفته شده، با کمک طیف آن‌ها ساختار ترکیب سنتز شده به اثبات رسید. با توجه به کارهای انجام شده و واکنش‌های صورت گرفته می‌توان موارد زیر را نتیجه گرفت:

۱. با توجه به اهمیت فراوان آیساکسازول‌ها و کاربرد فراوان این ترکیبات در تهیه داروها، رنگ‌ها، پلاستیک‌ها و غیره [۲] سعی بر این بود که ترکیب جدیدی از این خانواده سنتز شود. بعد از تهیه مشتقی از آیساکسازول به نام (۳-۲-برموفنیل)-۵-

منابع

1. Rajanarendar, E.; Mohan, G.; Ramesh, P.; Srinivas, M. *J. Heterocycl. Chem.* 2007, 44, 215
2. C. Ramesh; Kamboj; Rita Arora; Geeta Sharma; Dinesh Kumar; Chetan Sharma; Radhika Joshia and K. R. Aneja, *Der Pharma Chemica*, 2010, 2(3): 157-170
3. S. S. Mokle; Y. B. Vibhute, *Der Pharma Chemica*, 2009 1(2): 145-152.
4. Bao, B.; Sun, Q.; Yao, X.; Hong, J.; Lee, C.; Sim, C. J.; Jung, J. H. *J. Nat. Prod.* 2005, 68, 711